

4η ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
Ο άνθρωπος ανάμεσα στους ανθρώπους – η ηθική αρετή

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 12^η

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ

1. Σε ποιες υποκατηγορίες διακρίνει ο Αριστοτέλης την ανθρώπινη αρετήν στην παρούσα ενότητα και με ποιους τρόπους ή μέσα υποστηρίζει ότι κατακτάται η καθεμία από αυτές; Σε ποιο μέρος της ανθρώπινης ψυχής διατείνεται ο φιλόσοφος ότι ανήκει η κάθε υποκατηγορία;

2. Ο Ξενοφώντας στο έργο του «Αγησίλαος», όπου εγκωμιάζει τον ομώνυμο βασιλιά της Σπάρτης, αρχίζει και τελειώνει το προοίμιο του δοκιμίου του με τη λέξη αρετή. Στη συνέχεια στην προσπάθειά του να δείξει την αρετή του Αγησιλάου γράφει: Οίδα ὅτι τῆς Ἀγησιλάου ἀρετῆς τε καὶ δόξης οὐ ῥάδιον ἄξιον ἔπαινον γράψαι, ὅμως δ' ἐγχειρητέον... Περί μὲν οὖν εὐγενείας αὐτοῦ τί ἂν τις μείζον καὶ κάλλιον εἰπεῖν ἔχοι ἢ ὅτι ἔτι καὶ νῦν τοῖς προγόνοις ὀνομαζομένοις ἀπομνημονεύεται ὁπόσος ἀφ' Ἡρακλέους ἐγένετο, καὶ τούτοις οὐκ ἰδιώταις ἀλλ' ἐκ βασιλέων βασιλεῦσιν; (1,1-3).

Να συγκρίνετε την άποψη που εκφράζει εδώ ο Ξενοφώντας με τη βασική θέση του Αριστοτέλη στο κείμενο σας.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ

1. φύσει, πρότερον, δίκαια, σώφρονες, ἀνδρείοι: Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων στην αρχαία ελληνική.

2. κομιζόμεθα, ἀκοῦσαι, λαμβάνομεν, δεῖ, πράττοντες: Να γράψετε τα συνώνυμα των λέξεων στην αρχαία ελληνική.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 13^η

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ

1."Μαρτυρεῖ δέ...ἀγαθὴ φαύλης": Να αναπτύξετε το επιχείρημα του Αριστοτέλη στο συγκεκριμένο παράθεμα.

2.Ο Περικλῆς στον Επιτάφιο αναφέρεται στην αρετή (=ανδρεία) του Αθηναίου πολίτη ως εξής: μή μετὰ νόμων τὸ πλέον ἢ τρόπων ἀνδρείας ἐθέλομεν κινδυνεύειν (Θουκ. ΙΙ, 39,4). Να συγκρίνετε την άποψη αυτή με τη θέση του Αριστοτέλη για το ρόλο του νόμου στην καλλιέργεια της ηθικής αρετής. Πού οφείλεται, κατά τη γνώμη σας, η διαφορά του πολιτικού από το φιλόσοφο;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ

1.Να σχηματίσετε μια ομόρριζη λέξη (απλή ή σύνθετη) χρησιμοποιώντας κάθε φορά την παραγωγική κατάληξη που σας δίνεται:

βούλημα	-ικός
φθείρεται	-ος
νομοθέτου	-κη
λοιποί	-μα
είχεν	-χη

2.νομοθέται, ἐθίζοντες, βούλημα, καθαρίζοντες, οἰκοδόμοι: Να γράψετε τις λέξεις της αρχαίας ελληνικής από τις οποίες παράγονται οι παραπάνω λέξεις και να δώσετε πέντε ομόρριζα για την καθεμία.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 14^η

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ

1. Ποια παραδείγματα χρησιμοποιεί ο Αριστοτέλης προκειμένου να καταδείξει τα διαφορετικά είδη μεσότητας; Να τα αναπτύξετε.
2. Πώς αποδεικνύεται στην ενότητα «οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίγνεται»;

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ

1. πᾶς, ἀλείπτῃς, εὖ, ὁμοίως: Να γράψετε πέντε παράγωγες λέξεις στα νέα ελληνικά για καθεμία από τις παραπάνω λέξεις.

2. Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις με την ένδειξη σωστό ή λάθος.

Η λέξη ἐπιστήμων παράγεται από το ρῆμα ἐφίστημι.

-Η λέξη ἀλείπτῃς παράγεται από το ρῆμα λείπω.

-Οι ρηματικοί τύποι ἀφελεῖν και διαιρετόν προέρχονται από το ἴδιο ρῆμα.

Οι λέξεις ληπτέον και ἔλλειψις προέρχονται από το ἴδιο ρῆμα.

Η λέξη ὑπερβολή παράγεται από το ρῆμα βούλομαι.

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ 15^η

ΕΡΜΗΝΕΥΤΙΚΕΣ

- 1.Με ποιο συλλογισμό συμπεραίνει ο Αριστοτέλης ότι η αρετή είναι κάποια μεσότητα;
- 2.Ποιος είναι ο τελικός ορισμός της ηθικής αρετής που παραθέτει ο Αριστοτέλης; Να αναλύσετε τα στοιχεία από τα οποία αυτός αποτελείται και να εντοπίσετε το προσεχές γένος της έννοιας και την ειδοποιό διαφορά της.

ΛΕΞΙΛΟΓΙΚΕΣ

- 1.ήσθηναι, μάλλον, ἀμφότερα, ἄριστον, ἀρετή: Να γράψετε τα αντώνυμα των λέξεων στην αρχαία ελληνική.
- 2.φοβηθῆναι, θαρρήσαι, ἐπιθυμῆσαι, ὀργισθῆναι, ἐλεῆσαι, ἡσθῆναι, λυπηθῆναι: Να γράψετε τα συνώνυμα των λέξεων στην αρχαία ελληνική.